

Марія Замелюк

Луцький педагогічний коледж (м. Луцьк)

Казкотерапія як інноваційна здоров'язбережувальна технологія у просторі сучасного дошкільного закладу

У статті проаналізовано психолого-педагогічний потенціал казкотерапії як ефективної здоров'язбережувальні технології, виховання і особистісного розвитку дитини дошкільного віку. Охарактеризовано види казок, що використовуються у казкотерапії щодо специфіки їх застосування у навчально-виховному процесі дошкільного закладу.

Ключові слова: здоров'я, здоров'язбережувальні технології, казкотерапія, навчально-виховний процес дошкільного закладу, діти дошкільного віку.

Постановка проблеми у загальному вигляді та зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Одним із головних завдань дошкільного закладу – така організація навчально-виховного процесу, за якої не лише зберігатиметься високий рівень розумової працездатності вихованців, а й зміцнюватиметься їхнє здоров'я. Сьогодні проблеми збереження здоров'я дітей набувають особливої актуальності та державності, оскільки дедалі помітнішою стає тенденція до погіршення його стану. Обсяг пізнавальної інформації, яку отримують малюки в дошкільному дитинстві, постійно зростає. Відповідно зростає і розумове навантаження. А це нерідко призводить до перевтоми, що негативно позначається на стані здоров'я дітей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема здоров'я в усі часи є досить актуальною, про що свідчать роботи вітчизняних і зарубіжних дослідників: І. І. Брехман, В. Т. Кудрявцева, В. Ф. Сазонов, В. О. Бушуєва, В. М. Дільман, В. П. Казначеев, П. Г. Царфіс, Л. Г. Качан, С. А. Костюнін, А. М. Єгоричев, Є. Н. Вайнер, М. Ф. Сікач, П. І. Калью, І. Л. Левіна, С. І. Петухов, Н. Г. Коновалова та ін.

Виклад основного матеріалу дослідження. У Законі України «Про освіту» зазначається, що метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, забезпечення здорових умов навчання та праці у навчально-виховних закладах [11].

Пріоритетність виховання здорового покоління визначається на сучасному етапі як загальнодержавна проблема, важливість розв'язання якої передбачено Конституцією України та низкою нормативних документів, таких як: Конвенція ООН про права дитини, Державна національна програма «Діти України», Закон України «Про дошкільну освіту». Базовий компонент (нова редакція) розкриває різні поняття здоров'я у формуванні здорової, життєздатної компетентної особистості.

У Базовому компоненті дошкільної освіти (нова редакція) у освітній лінії «Особистість дитини» визначено, що головна цінність суспільства – життя і здоров'я людини. Безпека і здоровий спосіб життя – це не просто сума засвоєних знань, а стиль життя, адекватна поведінка в різних ситуаціях. Збереження і зміцнення здоров'я формування здорового способу життя дітей дошкільного віку – це один із найактуальніших і найперспективніших напрямків роботи дошкільних навчальних закладів. Нині перед людством стоять дуже складні проблеми, від вирішення яких залежить наше майбутнє [1].

Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Дитина в дошкільні роки» приділяє особливу увагу впровадженню в навчально-виховний процес здоров'язбережувальних технологій, що дають змогу проводити оздоровлення в цікавих різноманітних формах, забезпечують фізичне, соціально-емоційне, духовне, інтелектуальне благополуччя дітей дошкільного віку [8].

В умовах дошкільного навчального закладу вихователі можуть впроваджувати різноманітні оздоровчі та профілактичні технології інноваційного та здоров'язбережувального характеру. Важливо при цьому враховувати індивідуальні особливості вихованців.

На сьогоднішній день велике занепокоєння як батьків, так і спеціалістів викликає стан здоров'я дітей. Це пояснює велику зацікавленість до ідей здоров'язбереження. Тому зусилля працівників дошкільного навчального закладу спрямовані на збереження та укріплення здоров'я дітей, а також виховання ціннісного ставлення до нього.

Здоров'я людини є не тільки особистою запорукою і потребою, але і має найбільшу суспільну цінність, будучи надбанням усього суспільства. Величезну роль в забезпеченні здоров'я має правильне і бережне ставлення до власного здоров'я та здоров'я людей, які нас оточують, що забезпечує активне творче довголіття індивіда.

На думку І. І. Брехмана, здоров'я людини – це здатність зберігати відповідну віку стійкість в умовах різких змін кількісних і якісних параметрів триєдиного потоку сенсорної, вербальної і структурної інформації [2].

У Великій сучасній енциклопедії з педагогіки подано таке визначення: «Здоров'я – це індивідуальний психосоматичний (душевно-тілесний) стан, що виражається в здатності людини оптимально задовольняти основні життєві потреби» [12, с. 176]. Тут же дане розширене розуміння здоров'я, як показника стану психіки людини: «Здоров'я психічне – стан душевного благополуччя, повноцінної психологічної діяльності людини, що виражається в бадьорому настрої, доброму самопочутті, його активності. Основу здоров'я психічного складає повноцінний психічний розвиток на всіх етапах онтогенезу. Одним з найважливіших завдань психологічної служби освіти є створення психолого-педагогічних умов, що забезпечують такий розвиток. Здоров'я психічне створює фундамент для більш високого рівня здоров'я – здоров'я психологічного» [13, с. 176, 177].

На думку В. М. Дільмана, здоров'я актуальне у всі часи онтогенезу – від народження і до останніх днів життя, у розквіті сил і під час хвороби [7].

В. Д. Жирнов визначає здоров'я як «стан цілеспрямованої життєдіяльності, що відтворює психофізіологічну потребу в добровільній напрузі» [10, с. 41].

Здоровий спосіб життя (ЗСЖ) людини – це все в людській діяльності, що пов'язане зі збереженням і зміцненням здоров'я, сприяє виконанню людиною своїх функцій через діяльність, спрямовану на оздоровлення умов життя – праці, відпочинку, побуту.

Складові ЗСЖ містять різноманітні елементи, що стосуються всіх сфер здоров'я – фізичної, психічної, соціальної і духовної. Найважливіші з них – харчування (зокрема споживання якісної питної води, необхідної кількості вітамінів, мікроелементів, протеїнів, жирів, вуглеводів, спеціальних продуктів і харчових добавок), побут (якість житла, умови для пасивного і активного відпочинку, рівень психічної та фізичної безпеки на території життєдіяльності), умови праці (безпека не тільки у фізичному, а й психічному аспекті, наявність стимулів і умов професійного розвитку), рухова активність (фізична культура і спорт, використання засобів різноманітних систем оздоровлення, спрямованих на підвищення рівня фізичного розвитку, його підтримку, відновлення сил після фізичних і психічних навантажень).

Аналіз класифікацій існуючих здоров'язберігаючих технологій дає можливість виокремити такі типи (за О. Ващенко):

- *здоров'язберігаючі* – технології, що створюють безпечні умови для перебування, навчання та праці в школі та ті, що вирішують завдання раціональної організації виховного процесу (з урахуванням вікових, статевих, індивідуальних особливостей та гігієнічних норм), відповідність навчального та фізичного навантажень можливостям дитини;

- *оздоровчі* – технології, спрямовані на вирішення завдань зміцнення фізичного здоров'я учнів, підвищення потенціалу (ресурсів) здоров'я: фізична підготовка, фізіотерапія, ароматерапія, загартування, гімнастика, масаж, фітотерапія, казко терапія, музична терапія;

- *технології навчання здоров'ю* – гігієнічне навчання, формування життєвих навичок (керування емоціями, вирішення конфліктів тощо), профілактика травматизму та зловживання психоактивними речовинами, статеве виховання. Ці технології реалізуються завдяки включенню відповідних тем до предметів загально навчального циклу, введення до варіативної частини навчального плану нових предметів, організації факультативного навчання та додаткової освіти;

- *виховання культури здоров'я* – виховання в учнів особистісних якостей, які сприяють збереженню та зміцненню здоров'я, формуванню уявлень про здоров'я як цінність, посиленню мотивації на ведення здорового способу життя, підвищенню відповідальності за особисте здоров'я, здоров'я родини [4].

Здоров'язберігаючі технології навчають дітей жити без конфліктів. Навчають укріплювати, зберігати своє і цінити чуже здоров'я.

Одним з видів здоров'язбережувальних технологій є казкотерапія, головна спрямованість якої збереження психічної, духовної та соціальної складових здоров'я, маючи на меті формування Я-концепції особистості, усвідомлення нею своєї значимості та відчуття гармонії із навколишнім світом, що позитивно впливає на загальний розвиток дитини [5].

Визначення поняття «казкотерапія» у різних контекстах розглядається по-різному. Казкотерапія розглядається і в освіті, і у вихованні, і у розвитку особистості, і у тренінгах, і як інструмент психотерапії. Особливий вплив на соціальне і психічне здоров'я підростаючого покоління має казкотерапія. Терапевтичний вплив казкотерапії відбувається на двох рівнях: вербальному і невербальному. Рекомендується починати роботу на вербальному рівні (сприймання казки), продовжувати на невербальному (малювання, ліплення) на завершальному етапі застосовуються вербальні засоби (обговорення казки, дискусійна форма роботи).

Також однією з форм казкотерапії може бути колективне створення казки, спрямоване на розв'язання спільної проблеми, що має значення для кожного і де кожна дитина є автором. Це дає можливість з'ясувати проблеми, які виникають у дітей, і є для них актуальними, і які під час безпосереднього обговорення сприймалися би занадто болісно.

Багато вчених займалося вивченням казкотерапії з метою впровадження цієї технології у практику, розробляли рекомендації, програми тощо, але найбільш комплексні та ґрунтовні нароби з цього питання належать Т. Зінкевич-Євстігнесвій та Т. Грабенко [2]. Ними визначено принципи взаємодії педагога з дитиною, розроблено теоретичні аспекти щодо організації казкотерапії, а також проєктивну діагностику, психокорекцію та психотерапію, психопрофілактику особистості та її розвиток через гармонізацію внутрішнього світу.

В основі розробки особистісно орієнтованої системи навчання та виховання лежить принцип визнання індивідуальності особистості, створення необхідних умов для всебічного, гармонійного розвитку дитини, для виявлення рівня її пізнавальної активності, творчої обдарованості, можливостей та здібностей, що потребує подальшого розвитку. Завдання педагога за цієї системи виховання полягає у створенні таких навчальних та виховних ситуацій, які б сприяли максимальному розкриттю здібностей дитини та стимулювали б її внутрішні можливості до саморозвитку.

Одним із ефективних шляхів вирішення цього завдання може бути, на нашу думку, застосування педагогом методів та прийомів комплексної казкотерапії. Для будь-якої терапії, і для терапії за допомогою казки зокрема, дуже важливо створити такі умови для психологічної та педагогічної роботи, які б допомагали людині подолати те, що стримує її розвиток. Власне, цей аспект і став основним у створенні концепції казкової терапії.

Казкотерапія, поєднуючи в собі терапевтичні можливості різних засобів (драматизація, малювання, ліпка, співи, танці) пропонує суб'єкту широкі можливості для самовираження, різноманітні способи презентації свого внутрішнього світу, та потенціалу.

Засоби казкотерапії є не директивними, вони дозволяють суб'єкту достатню ступінь довільності самовираження. Ведучий водночас є і організатором, і учасником цього процесу. Відсутність жорстких рамок поведінки, заохочення до імпровізування створюють передумови для вільного вираження тривожних переживань, сприяють гармонізації емоційного стану та зменшенню рівня тривожності особистості.

Для отримання необхідного терапевтичного ефекту в успішній роботі з казкою необхідно дотримуватись наступних принципів: принцип усвідомленості (акцент робиться на усвідомленні причинно-наслідкових зв'язків у розвитку сюжету, розумінні ролі кожного персонажу в подіях, що розвиваються); принцип множинності (розуміння багатозначності

однієї події); принцип зв'язку з реальністю (усвідомлення того, що кожна казкова ситуація, розгортає перед нами деякий життєвий урок) [3].

Із курсу літератури нам відомо, що казка – один із фольклорних жанрів. Казкові сюжети, на думку послідовників К. Юнга, є своєрідними матрицями, що відбивають головні душевні конфлікти людини, суть яких залишається незмінною протягом усієї історії людства і є архетипними. Незалежно від того, визнають чи не визнають люди ці конфлікти, вплив останніх не зменшується. Казка ж у цьому випадку – виводячи суперечність зсередини в зовнішній світ – пропонує способи її розв'язання, це природні ліки, що вживаються інтуїтивно.

Казкотерапія – це система передачі життєвого досвіду, розвитку соціальної чутливості, інтуїції і творчих здібностей. Мета казкотерапії – перетворити негативні образи на позитивні. Спокійний стан нервової системи повертає людині здоров'я.

У казках діти бачать не реальний світ, а те враження, яке він на них справляє, тобто свій внутрішній стан. Щоб описати його, вони шукають у зовнішньому світі аналогії і, оперуючи ними, створюють образи, повідомляючи при цьому про свій внутрішній стан. Це називається метафорою. Саме мовою метафор говорить наша психіка, а точніше – права півкуля головного мозку. Вчені вважають, що ця частина мозку відповідає і за наше здоров'я.

Отже, тривала психологічна напруга, викликана страхом, призводить до дисбалансу в організмі дитини, а це, у свою чергу, викликає нездужання і, як наслідок, хворобу. Все, що викликає нездужання, записане у правій півкулі мозку у вигляді почуття. Мова правої півкулі (тобто мова метафор і аналогій) не лише створює нові картини, а й змальовує і трансформує нові гарні образи.

Три-чотирирічні діти люблять робити героями своїх казок іграшки, маленьких чоловічків, звірят. Чотири-шестирічні використовують образи давніх казок – фей, принцес. У шість-сім років герої схожі на самих дітей. Заглиблюючись у казку, діти й дорослі можуть розкрити свій потенціал, накопичити сили для його реалізації. Можливе подальше малювання, ліплення з пластиліну або виготовлення героїв із паперу

Сучасні психологи Т. Зінкевич-Євстигнеєва, С. Черняєва, О. Гнездилов, Р. Ткач, І. Вачков присвятили свою роботу дослідженню казок. Вони зібрали й опрацювали величезний казково-метафоричний матеріал як авторських, так і народних дидактичних казок, історій, притч, який використовується не тільки психологами, а й педагогами в навчально-виховному процесі. Перетворивши казку на спеціальний метод психології, вони розвинули його в окремий напрям казкотерапії [12].

Казкотерапія – це процес пошуку, сенсу, інтерпретації знань про світ і систему взаємовідносин у ньому; перенесення казкових змістів у реальність; процес об'єктивізації проблемних ситуацій, активізації потенціалу особистості, усебічного навчання і виховання; терапія середовищем, особливою казковою ситуацією, у якій може матеріалізуватися мрія, а головне, у ній з'являється почуття захищеності [9].

Відтак казкотерапія – це екологічний, травмобезпечний, безболісний спосіб у спілкуванні з дітьми. Можливо, тому, що саме за допомогою казок (або під їх впливом) формується життєвий сценарій і, відповідно, за допомогою казки особистість проходить переосмислення, трансформацію, перетворення внутрішнього і зовнішнього світу та моделювання кращого майбутнього.

У процесі слухання, вигадкування і обговорення казки у дитини розвиваються необхідні для ефективного існування фантазія, творчість. Вони засвоюють основні механізми пошуку та прийняття рішень.

На думку Р. Ткач, для того щоб казка або історія мала вплив і надала допомогу, необхідно дотримуватися певних правил її створення:

1. Насамперед, необхідно вигадати казкового героя, близького до дитини за статтю, віком, характером і т.п. Далі, схарактеризувати героя, його життя в казці таким чином, щоб дитина помітила схожість із собою (але не відкрито).

2. У казці повинна бути ситуація, у чомусь схожа із проблемою дитини, але ні в якому разі не мати з нею прямої подібності.

3. Казка повинна пропонувати новий досвід, використовуючи який, дитина може зробити інший вибір при вирішенні своєї проблеми, або в цьому їй має допомогти психолог.

4. Казковий сюжет повинен розгортатися в певній послідовності (початок казки, проблемна ситуація, кульмінація, розв'язка, мораль казки).

Казки, складені дітьми, не тільки відображають їхню внутрішню реальність, актуальні проблеми, але й сприяють вирішенню труднощів. Помічено, що створення казок позитивно позначається на психологічному здоров'ї: дитина стає більш врівноваженою, краще справляється з життєвими труднощами. Складену казку можна просто прочитати дитині, без обговорення, даючи можливість дитині подумати, а насамперед, надати можливість психіці дитини «опрацювати» інформацію на підсвідомому рівні. Так само можна намалювати цю казку, програти її за допомогою ляльок, у пісочниці з фігурками [15].

За допомогою казкотерапії можна працювати з проблемами сорому, провини, брехні, із різного роду психосоматичними захворюваннями, з агресивними, невпевненими, сором'язливими, тривожними дітьми, а також розвивати пізнавальну, моральну та етичну сфери дошкільнят. Крім того, в процесі казкотерапії дитини актуалізує свої проблеми, а також бачить різні шляхи їх вирішення.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Сучасний освітній процес характеризується широким впровадженням здоров'язберігаючих технологій. І це є об'єктивним процесом, новим етапом в еволюції освіти, на якому будуть переглянуті підходи до супроводу і забезпечення процесу природного розвитку дитини. Впровадження здоров'язберігаючих технологій потребує від вихователя, по-перше, не допускати перевантаження дітей, визначаючи оптимальний обсяг навчальної інформації й способи її надання, враховувати інтелектуальні та фізіологічні особливості дітей дошкільного віку, індивідуальні мовні особливості кожної дитини. Здоров'язберігаючі технології передбачають: зміну видів діяльності, чергування інтелектуальної, емоційної, рухової видів діяльності; групової й парної форм роботи, які сприяють підвищенню рухової активності, вчать вмінню поважати думки інших, висловлювати власні думки, правилам спілкування; проведення ігор та ігрових ситуацій, нестандартних та інтегрованих занять.

Джерела та література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти / науковий керівник А. М. Богущ, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук ; авт. кол.: Богущ А. М., Беленька Г. В., Богініч О. Л. [та ін.]. – К. : Видавництво, 2012. – 26 с.
2. Брехман И. И. Валеология – наука о здоровье / И. И. Брехман. – М.: ФиС, 1990. – 208 с.
3. Вайнер Э. Н. Краткий энциклопедический словарь: Адаптивная физическая культура / Э. Н. Вайнер (и др.). – М.: Флинта: Наука, 2003. – 144 с.
4. Ващенко О., Свириденко С. Організація здоров'язберігаючої діяльності початкової школи / О. Ващенко, С. Свириденко // Початкова освіта. – № 46(334). – 2005. – С. 2–4.
5. Деркач О. Педагогіка творчості: Арт-терапія на допомогу вчителю, вихователю, практичному психологу. – Вінниця: ВДПУ, 2006. – 60 с.
6. Деркач О. Педагогіка творчості: Казкотерапія на допомогу вчителю, вихователю, практичному психологу. – Вінниця: ВДПУ, 2008. – 48 с.
7. Дильман В. М. Большие биологические часы. Введение в интегральную медицину / В. М. Дильман. – М.: Знание, 1981. – 208 с.
8. Дитина в дошкільні роки : комплексна освітня програма / автор. колектив ; наук. керівник К. Л. Крутій. – Запоріжжя : ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2016. – 160 с.
9. Дубинська О. Казкотерапія як засіб розвитку творчих здібностей дошкільників / О. Дубинська // Психолог дошкільця. – 2014. – №10. – С. 12-13.
10. Жирнов В. Д. Здоровье как антропологическая проблема / В. Д. Жирнов // Человек. – 2002. – № 6. – С. 32–41.
11. Закон України «Про вищу освіту», «Про дошкільну освіту» [Електроний ресурс]. – Режим доступа: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>; <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2628>.
12. Мосина Е. С. Почему облака превращаются в тучи? Сказкотерапия для детей и родителей / Е. С. Мосина – М. : Генезис, 2012. – 160 с.
13. Педагогика: Большая современная энциклопедия / Е. С. Рапацевич. – М.: "Современное слово", 2005. – 720 с.
14. Самусь Т. В. Теоретичні підходи до проблеми формування здоров'язбережувальних компетенцій у студентів ВНЗ / Т. В. Самусь. // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Педагогічні науки. – 2013. – Вип. 108.1. – Режим доступа: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2013_1_108_30.

15. Ткач Р. М. Сказкотерапия детских проблем / Р. М. Ткач. – СПб. : Речь; М. : Сфера, 2008. – 118 с.

References

1. Bazovyi komponent doshkilnoi osvity / naukovyi kerivnyk A. M. Bohush, diisnyi chlen NAPN Ukrainy, prof, d-r ped. nauk ; avt. kol.: Bohush A. M., Bieliienka H. V., Bohinich O. L. [ta in.]. – K. : Vydavnytstvo, 2012. – 26 s.
2. Brekhman Y. Y. Valeolohyia – nauka o zdorove / Y. Y. Brekhman. – M.: FyS, 1990. – 208 s. .
3. Vainer Э. N. Kratkyi entsyklopedycheskyi slovar: Adaptivnaia fizycheskaia kultura / Э. N Vainer (y dr.). – M.: Flynta: Nauka, 2003. – 144 s.
4. Vashchenko O., Svyrydenko S. Orhanizatsiia zdoroviazberihaiuchoi diialnosti pochatkovoii shkoly/ O. Vashchenko, S. Svyrydenko // Pochatkova osvita. – No46(334). – 2005. – S. 2–4.
5. Derkach O. Pedahohika tvorchoosti: Art-terapiia na dopomohu vchyteliu, vykhovatelii, praktychnomu psykholohu. – Vinnytsia: VDPU, 2006. – 60 s.
6. Derkach O. Pedahohika tvorchoosti: Kazkoterapiia na dopomohu vchyteliu, vykhovatelii, praktychnomu psykholohu. – Vinnytsia: VDPU, 2008. – 48 s.
7. Dylman V. M. Bolshye byolohycheskye chasy. Vvedeniye v yntehrlnuii medytynu / V. M. Dylman. – M.: Znanye, 1981. – 208 s.
8. Dytyna v doshkilni roky : kompleksna osvitnia prohrama / avtor. kolektyv ; nauk. kerivnyk K. L. Krutii. – Zaporizhzhia : TOV "LIPS" LTD, 2016. – 160 s.
9. Dubynska O. Kazkoterapiia yak zasib rozvytku tvorchykh zdibnostei doshkilnykiv / O. Dubynska // Psykholoh doskillia. – 2014. – №10.– S. 12-13.
10. Zhyrnov V. D. Zdorove kak antropolohycheskaia problema / V. D. Zhyrnov // Chelovek. – 2002. – № 6. – S. 32–41.
11. Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu», «Pro doshkilnu osvitu» [Elektronyj resurs]. – Rezhym dostupa: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>; <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2628>.
12. Mosyna E. S. Pochemu oblaka prevrashchaiutsia v tuchy? Skazkoterapiia dlia detei y rodytelei / E. S. Mosyna – M. : Henezys, 2012. – 160 s.
13. Pedahohyka: Bolshaia sovremennaia entsyklopedyia / E. S. Rapatsevych. – M.: "Sovremennoe slovo", 2005. – 720 s.
14. Samus T. V. Teoretychni pidkhody do problemy formuvannia zdoroviazberezhuvalnykh kompetentsii u studentiv VNZ / T. V. Samus. // Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu. Pedahohichni nauky. – 2013. – Vyp. 108.1. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2013_1_108_30.
15. Tkach R. M. Skazkoterapiia detskykh problem / R. M. Tkach. – SPb. : Rech; M. : Sfera, 2008. – 118 s.

Замелюк Мария. Авторская сказка как инновационная здоровьесберегательная технология в пространстве современного дошкольного учреждения. В статье проанализированы психолого-педагогический потенциал сказкотерапии как эффективной здоровьесберегательной технологии, воспитания и личностного развития ребенка дошкольного возраста. Охарактеризованы виды сказок, используемых в сказкотерапии о специфике их применения в учебно-воспитательном процессе дошкольного учреждения.

Ключевые слова: здоровье, здоровьесберегательные технологии, сказкотерапия, учебно-воспитательный процесс дошкольного учреждения, дети дошкольного возраста.

Zamelyuk Mariya. Author's tale as innovative health safety technology in the space of modern preschool agency. The article analyzes the psychological and pedagogical potential of the speaker therapy as an effective health-preserving technology, education and personal development of a child of preschool age. The types of fairy tales used in the treatise on the specifics of their use in the educational process of the pre-school institution are described.

Keywords: health, health-saving technologies, fairy-tale therapy, educational-educational process of preschool institutions, children of preschool age.

УДК 373.2.017.4: 316.614.5

**Наталія Семенова, Христина Лаврів,
Дарина Бондарук –**
Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки (м. Луцьк)

Взаємодія дошкільного навчального закладу і сім'ї у вихованні особистості дитини дошкільного віку як психолого-педагогічна проблема

У статті представлено основні теоретико-методичні засади взаємодії дошкільного закладу і сім'ї у вихованні особистості дитини дошкільного віку. Зокрема зроблений ретроспективний аналіз поняття «взаємодія» та «взаємодія дошкільного закладу і сім'ї», проаналізовано головні ознаки взаємодії. А саме :